ba sciendi. que nõ oportz/ vl' plus q̃ oportet/ iuxta ꝑsone qualitatẽ. ¶ Sit igit̃ prima cautela. nõ plus sape velle q̃ oportet sed ad sobrietatem. quia nõ om̃ibus om̃s doctrine cõueniũt Sed studentibus alia iubentur cognosci. que vel a religionũ ꝓfessoribus. vel ab homibus parũ idoneis ad apices doctrinarum sublimiũ/ ꝓhibentur. quibus lacte opus est nõ solido cibo. qui diligentius ad inflãmationẽ affectus piam ⁊ deuotam/ nutriẽdi sunt. q̃ intellectus eruditionẽ. Non ꝙ spernẽda sit intellectus seu ratiõis illuminatio. sine qua p̃ceps in seductiõis baratrũ. cecus iret affectus. sed curiositas in cõcessa sciendi sup̃ba vitetur. ¶ Unde generalem finalemq̃ statuimus cautelam. prepositum apostoli verbum. Doctrinis varijs ⁊ peregrinis nolite abduci. Quod vt prudẽti⁹ obs̃uari valeat nõ minimã dabũt premisse cõsiderationes occasionem. Juncta sedulitate solertiaq̃ superioris/ in om̃i collegio. vl' vniuersitate vel monasterio. Sed ꝓuiderint nõ minori solicitudine. quales apud suos doctrine frequẽtentur ad anĩe fomẽtum. q̃ panis qualis apponatur ad corporis nutrimẽtum ¶ Supersũt alia plurima eo fortassis accõmodatiora quo s̃mo de moralibus particulariter ⁊ exemplariter seu praticabiliter traditus ⁊ citius accipitur in estimatione. ⁊ plus heret ĩ recordatiua motiõe/ sed ad presens ista cursim dicta sufficiant.

Exemplum quoddã de seductione mulieris/ quod accidit Anno dñi. M.cccc.xxiiij.

Recitatus est nuper Lugduni gallie/ corã clero/ processus cuiusdam mulieris delate ⁊ detẽte Burgi in breyssia/ que est notabilis villa ducis sabaudie. Circa quaz est domus sellionis ordinis carthusiens̃. Hec mulier sub pallio deuotionis ⁊ reuelationum fingebat mirabilia. Astruebat enim se esse vnam de quinq̃ feminab⁹ missis a deo/ compassiue pro redimendis innumeris animabus de inferno. Et iã sua collusione subdola deceperat in religione illa q̃ plurimas simplices mulierculas. Sciebat videndo frontem peccata que fecerat vnusquisq̃. hoc enim s̃m Augusti. etiaz diaboli malicia scire potest et suis reuelare. nõ autem ea que futura sunt absolute. siue que in secreto cordis latẽt/ ⁊ nullo exteriori motu aut signo sese produnt. Habebat etiam supradicta mulier duos carbones in pede/ qui eaz afflixerant quotienscũq̃ aliqua anima ad infernum descendisset. Quotidie tres animas ab inferno liberauit. vnam vel duas sine difficultate. aliam seu alias cũ pena maiori. vt dicebat. Mentis quoq̃ excessus seu extaticos frequẽter habebat. in quibus mirabilia per reuelationem didicerat Eratq̃ mire abstinentie. singularissime etiam vite. Plura vero alia de ea scribenda forẽt Nuper autem cum spiritus almus sancte sue ecclesie/ rector verus/ vt creditur/ hũc spiritum falsuz detegere vellet. hec mulier capta. ⁊ penis vt torqueretur ẽ addicta. que om̃em veritatem ꝯfessa est. qualiter predicta cupiditatis occasione finxisset. vt hoc modo se nutriret/ ⁊ sue paupertati subueniret. Aut fortasse pro hmõi/ diabolo se miseram in famulã dedicauit. Inuẽta est insuper morbũ caducuz habere/ ac eundem sub extaticis excessib⁹ quos finxerat palliare. De qua cũ varia opinio eẽt an tãq̃ heretica ꝯdemnaretur. iudicatũ est a doctis ad penitentiã eam admittendã. nec esse hereticam/ qꝛ illa que fecerat dimisit. nec obstinata permansit.

¶ Finit tractatus de examinatione doctrinaꝝ quo ad primum modorum ĩ prohemio propositorum.

Sequuntur alique ꝯsideratiões q̃ ad tres modos reliquos.

Supererat ex q̃ttuor modis examinandi doctrĩas propositꝫ/ prosequi de tribus. Sed cur istud nõ sit ad noticiam deductũ tangunt consideratiões que sequũtur. ¶ Prima consideratio/ ꝙ in examinatione doctrinaꝝ non sp̃ expedit notificare ꝑticl'ares defect⁹/ q̃ repti sũt apud eos qui se alios docere iactabant Prio ne secretũ datũ a viuentib⁹ ⁊ notꝫ violet̃. Secũdo ne verꝫ doctrinis ⁊ canõicꝫ miracul' seu prophetijs apud simplices aut mali

De examinatione

gnos calumnie locus detur. Tercio ue p/
ticularis enumeratio paucorũ/ sufficiens
pro singulis estimetur. Rursus in exami/
natione doctrinarũ consulẽdi sunt exper/
ti circa pticulares casus: ⁊ euentus. q̃s su
is temporibus inuenerunt. Primo qꝛ cer
tius ꝓm Aristotelez iudicat experientia q̃ꝫ
ars: ⁊ expertus q̃ꝫ artifex. Secũdo quia
non fiunt actiones hũane circa generalia
sed indiuiduis/ sicut medicꝰ nõ sanat ho/
minẽ sed hũc hominẽ. ita moraliter agens
non dicit facere opus in genere/ sed h̃ opꝰ
in singulari/ scilicet cũ circũstantijs debi/
tis omnibus istis ⁊ illis. Tercio qꝛ pruden
tia que doctrix est operũ humanorũ/ p̃sup
ponit experientiã tam ex p̃teritꝭ q̃ꝫ ex pre/
sentib̃ ex q̃bus futura cõiecturat. ¶ Am
plius in examiatione doctrinaꝫ cauẽduꝫ
est ne decipiat examinans vl' examinanti
credens/ ppter relatiões insolitas/ nũc ab
illis nunc ab istis pceptas vel auditas: p/
sertim a feminis aut a laicis vsurpantibus
sibi nomẽ sanctitatꝭ ⁊ docentis. Prio iux
ta vulgatũ auctorẽ. Rara fides ideo/ quia
multi multa loquũtur/ et hoc fit sepe sine
ꝯsequẽtia/ sine ratione/ sed ex fantasia ca/
pitis pturbati. Secundo qꝛ multi sunt q̃
decipiunt: q̃ꝫ uis se decipi nesciant/ nec de/
cipere vellent. Tercio qꝛ sunt alij multi q̃
se decipi nõ credunt/ alios tamẽ decipe vo
lunt/ fingendo mirabilia ⁊ illa que sciũt es
se falsa. Et istorũ infinitus est numerus/ ⁊
a me qui loquor frequẽter expertus/ ita q̃
ex istorũ relatiõe si credere: si referre: si scri
bere voluissem/ grandis effectus fuisset li
ber atq̃ mirabilis apud curiosos. Bene/
dictus deꝰ qui p taliũ irrisionẽ et ꝯtẽptuꝫ
me totiens a seductione seruauit. Fui pri
dem fateor p relationes aliquorũ magne
merito reputatõis primus seductioni. de
quadã heremina remensi/ nisi modũ respõ
sionis ppie deo volente tempassem. Cir
ca quod tempꝰ opusculũ compilaui seu le
ctionẽ vnam de distinctiõe reuelationum
verarũ a falsis. ¶ Subinde in examinati
one doctrinarũ/ maxime circa doctrinam
theologie mystice que ꝯsistit in affectib̃ et
spũalibus sentimẽtis nõ est fas homi ma/
gisteriũ assumere sibi in omib̃/ sꝫ spiritui/
sancto debet hec gratia precipue relinqui
Primo qꝛ spiritꝰ vbi vult spirat/ ⁊ vocem
eius audis/ ⁊ nescis vnde veniat aut q̃ va
dat/ propterea nõ debet eiꝰ inspiratio sub
certis regulis aut terminis cõprehendi/ si
cut nec gratuita visitatio/ que ideo gratui
ta dicit/ qꝛ pure gratꝭ datur/ q̃ꝫ uis vt plu
rimũ nõ conferat nisi preparatis ⁊ facienti/
bus qd̃ in se est/ quales sũt q̃ exemplo mu/
lieris fortis ꝯsiderant semitas domꝰ sue.
Secdo qꝛ diuisiones gratiarũ sunt/ ⁊ vni/
cuiq̃ dedit deꝰ mensurã fidei/ solitarijs a/
liter/ aliter scolasticis: ⁊ ita de reliq̃s. Ter/
cio qꝛ semel loquit deus ⁊ idip̃m nõ repe/
tit. dedit itaq̃ deus p scripturã suã sacraꝫ
⁊ p expositores suos: habere sufficient in/
tellectũ in omibus/ iuxta vocationẽ vniuꝰ
cuiusq̃. ¶ Ceterũ vocatio solitariorũ ⁊
monachorũ ista est vt plus studeant affe/
ctui deuotiõis/ q̃ꝫ intellectus eruditioni.
nihilominꝰ quia dedit deꝰ mundũ dispu/
tationi homini tanq̃ꝫ occupationeꝫ pessi/
mã/ saltẽ malicia pene: ne p ocium deteriꝰ
homies torpescerent/ ne preterea pre fasti
dio deficerent: abominãtes manna celicũ
condescendendũ est humane fragilitati. p
mittendũ est idcirco religiosis aliquib̃ in
quirere de doctrinis scolasticorũ/ que tra/
ctari solent circa libros sententiarum. ¶
Porro si querat a me quis int̃ ceteros do
ctores/ plus videat idoneus. Respondeo
sine p̃iudicio/ q̃ domiñ bonauentura/ q̃/
niam in docendo solidus est: ⁊ securꝰ. pꝰ
iustus ⁊ deuotus. Preterea recedit a curi
ositate quantũ potest: nõ immiscens posi
tiones extraneas: vel doctrinas seculares
dyaleticas aut philosophicas: ꝛminis the
ologicis obumbratas more multorũ. sed
dum studet illuminationi intellectꝰ/ totũ
refert ad pietatẽ ⁊ religiositatem affectus.
Unde factũ est vt ab indeuotis scolastic̃
quorũ prochdolor maior est numerꝰ/ ipse
minus extiterit frequẽtatus: cũ tamẽ nul
la sublimior: nulla diuinior: nulla salubri
or atq̃ suauior/ pro theologis sit doctrĩa
Quãto deniq̃ diligentiꝰ in senectute mea
sum reuolutus ad studiũ ip̃ius. tanto fa/
cta est amplius cõfusa garrulitas mea. Di
xiq̃ mecum: sufficit hec doctrina. vt quid
stulto labore consumeris. quid dictas. q̃d
scribis. Multiplicentur potius et transi/
scribantur opera doctoris istus. De quo
vere dicitur illud christi de iohãne. Erat
lucerna ardens ⁊ lucens. Preterea sicut a/
pud grãmaticos/ donatꝰ de ptib̃ orõis/ ⁊
apud logicos sũmule petri hyspãi tradũt
ab initio nouis disciplis ad mẽoriẽ ꝛcolẽdũ

ꝛ si ñ statī intelligāt/sic apud theologicos discipulos/breuiloquium Bonauenture quod ĩcipit.flecto genua. videretur valde salubriter imponēdū/iūcto itinerario suo mētis in deum.quod incipit.in principio primū principium. Itaq; laus om̄is inferior est his duobus opuscul'/q̄ꝝ vī agnoscere etiaꝫ sola credulitate non paruus est ꝓfectus. ¶ Deniq; sermo de sentimentis spūalib;/in ꝯtēplatōe/in deuotiōe recept; nullaten⁹ intelligit̄ si nō exꝑiat̄. Et si non intelligit̄:nō amat̄.si nō amat̄ nō libenter audit̄:sꝫ negligit̄ l' spernit̄:nisi q̄s ita fuerit institut⁹ ꝙ firmit̄ ꝛ pie credat/ se prepans vt sapiat ꝛ nō intelligat.neq; sequat̄ fantasias ꝓprij capit; l'alieni. Sꝫ doctores approbatos ꝛ eruditos in vtraq; theologia/scolastica ꝛ mystica ꝓ ducib; amplectatur. Sūt industrie q̄dā notate sup̄ hm̄ōi negocio theologie mystice/q̄ꝫuis sepe maxīa sit industria/deserere quālibꝫ industriā/ et ꝙ hō secū habitās magisterio spūssctī/ tota fide.tota spe.tota caritate.tota se demum deuotiōe cōmittat Sūt aliq̄ scripta d̄ impulsib; ꝛ de ꝯceptib;:ꝛ de ꝯcordia theologie mystice cū scolastica/ ꝛ silia mlta/q̄ ꝓficiūt ad examīatiōeꝫ doctrīaꝝ. Sꝫ hec interim suffecerit ad ꝯsūmationē h⁹ opusculi subnotasse.

¶ Explicit de examīatione doctrinarū a Johanne cancellario parisieñ.

Epistola laudās mellifluā ꝛ igneā dñi Bonauēture doctrinaꝫ a p̄fato Joh̄e cancellario parisieñ. Anno M.cccc xxvi.lugdunū.missa cuidā fratri minori.

P Ignem veni mittere in terrā dicebat christus. Et q̄d volo nisi vt ardeat. In dextra nēpe dei ē ignea lex/cui⁹ eloq̄ū ignitū est vehemēt'/ cui⁹ ocl'i sunt sic̄ flāma ignis/cui⁹ p̄co iohes dictus est lucerna ardēs ꝛ lucēs instar helye. Cōsiderās ista nr̄ Eustochi⁹ dñs Bonauentura/voluit eē doctor ardēs/ sciens qm̄ lucere paꝝ est ꝛ sepe vanū/sepe noxiū/qm̄ scientia inflat ꝛ demonē facit.q̄d ei demō interp̄tat̄ nisi sciēs/sꝫ absq; caritate. Sortitus ē idcirco ꝑm laudē vite sue ꝑit̄ ꝛ doctrine nomē/ip̄e Bonauentura vt̄ anthonomatice doctor seraphic⁹ noīet̄. Docet h̄ in speciali suū itinerariū mēt; in deū. Cuius opusculi īmo opis īmensi/laus sup̄ior est ore mortaliū. Docet ꝛ suū breuiloquium theologie/ꝓcessuꝫ ꝓprie theologicū retinens/ꝛ q̄i ꝯuersū ad priorē/qm̄ a p̄mo prīcipio descēdit ad alias ꝟitates. Docet deniq; lectura sua grādior ignē suū cū lumīe Uñ mirū īmo miserū ꝛ miserabile videt̄/ne dicam⁹ dānabile/q̄ pacto p̄late sunt doctrine q̄dā alie/sub specie subtilitat;:plus inq̄etātes/q̄i cinifes egyptie/q̄ꝫ sabbatum ment; incēdio terre gessem afferētes. Secut⁹ est doctor iste/se testāte/doctrinaꝫ cōmunē ꝛ solidā q̄ parisi⁹ vigebat maxīe tp̄e suo. Uñ ꝛ allegat ad ꝯfirmatiōem doctrine sue/parisieñ.articl'os q̄s ꝑ G. parisieñ. de ꝯcilio ꝛ assensu mgr̄oꝝ oīm dicit fuisse dānatos ꝛ excōicatos. Uiuēte tūc ꝛ cōsentiente fratre alexādro de halis/cui⁹ doctrina q̄nte sit vbertat; dici sat; nequit. De q̄ ferť rñdisse sctūs Tho.duꝫ inq̄reret̄ ab eo/q̄s eēt optim⁹ mod⁹ studēdi theologiam. Rñdit exercere se in vno doctore p̄cipue. Dū vltra peteret̄/q̄s eēt tal' doctor/alexander inq̄t de halis. Testor ita me legisse pridē in tractatu q̄dā de visiōe btā ꝯtra iohēꝫ vigesimū secūdū. Testant̄ scripta eiusdem scti Tho.maxīe scd̄a scd̄e/q̄ꝫ intimuꝫ sibī fecerat ꝛ fāiliarē/illū quē laudabat doctorē alexandrū. Et ecce prochpudor doctores isti duo/halis ꝛ bonauētura/ vident̄ q̄ si sepulti cum illis quorū non est memor amplius/preserti in cordis amore ¶ Extolluntur alij quidam/quorū sint vtinam nomīa in libro vite/ non enī studiosis inuidemus. Sꝫ multe aliquos ipsorū littere/fecerunt sub nomīe subtilitatis insanire/cū sequacibus ip̄orum. Nunquid non insania concedere ꝙ duo ꝯtradictoria sūt simul vera pro eodē instanti tempis/licet non nature/ꝙ preterea multe sunt veritates ab eterno/ꝛ multa eterna que nō sunt deus. Iste est vnus articulus inter p̄mēoratos damnat⁹/ anno dñi. M.cc.xl. Legatur secūdus Bonauēture.dis.xxiij.circa finem/vbi recitatur hec damnatio. Et ponitur alter articulus/ꝙ primum nūc/ꝛ creatio passio/non sunt creator vel creatura. Error. Repetita ē eadē dānatio eiusdē articl'i de et̄nitate ꝟitatū/ꝑ dñm stephanū ꝑisieñ.int̄ illos.cc.xix.articl'os famosiores